

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Vejledning til velfærdskontrol i besætninger med slagtekyllinger

Revideret maj 2016

Kolofon

Vejledning til velfærdskontrol i besætninger med slagtekyllinger

Denne vejledning er udarbejdet af Fødevarestyrelsen i 2016

© Miljø- og Fødevareministeriet

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31 - 33
2600 Glostrup
Tlf.: +45 7227 6900
Fax: +45 7227 6501
E-mail: fvst@fvst.dk
Websted: <http://www.foedevarestyrelsen.dk>

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	2
2.	Formål	2
3.	Retsgrundlag.....	2
3.1.	Overtrædelsers karakter (alvorsgrad)	2
4.	Almindelige bestemmelser.....	3
4.1.	Forberedelse af kontrolbesøget	3
4.2.	Kontrolbesøget	3
4.3.	Adgang til besætningen	4
5.	Fortolkning af love og bekendtgørelser samt bemærkninger hertil	4
5.1.	Anmeldelse til registrering af belægningsgrad	5
5.1.1.	<i>Registrering af øget belægningsgrad i etablerede besætninger</i>	5
5.1.2.	<i>Nyetablering af besætninger med en belægningsgrad på op til 42 kg pr. m²</i>	5
5.1.3.	<i>Krav om anmeldelse, anmeldelsesformular</i>	6
5.1.4.	<i>Gebyr for registrering m.m.</i>	6
5.2.	Stikprøvebaseret besætningskontrol, generelle forhold	7
5.3.	Lys og lysprogrammer.....	7
5.4.	Måling af gasarter og luftfugtighed	8
5.5.	Beregning af belægningsgrad	10
5.6.	Opfølgende kontrol som følge af indberetning fra slagteri	11
5.6.1.	<i>Generelle rammer for opfølgning</i>	11
5.6.2.	<i>Opfølgning på indberetning om forhøjet dødelighed</i>	12
5.7.	Opfølgning på indberetning om for høj trædepudescoré, dårlig fjerdragt eller lignende tegn på velfærdsproblemer i besætningen	12
5.8.	Registrering	13
5.9.	Nedsættelse af belægningsgrad.....	13

1. Indledning

Denne vejledning er skrevet til Fødevarestyrelsens tilsynsførende (dyrlæger og teknikere), der udfører kontrol med dyrevelfærd. Hvis kontrollen udføres af en tekniker, og denne konstaterer overtrædelser af veterinærfaglig karakter, skal en dyrlæge tilkaldes.

2. Formål

Formålet med kontrollen er at kontrollere velfærden i besætninger med slagtekyllinger, herunder at sikre at slagtekyllingerne passes, tilses, huses, fodres og vandes velfærdsmæssigt forsvarligt, og at retsgrundlaget på området overholdes.

3. Retsgrundlag

- Dyreværnsloven¹
- Lov om hold af slagtekyllinger²
- Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion³
- Bekendtgørelse om uddannelse og kvalifikationer ved hold af slagtekyllinger⁴
- Bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr⁵
- Bekendtgørelse om slagtning og aflivning af dyr⁶
- Aflivningsforordningen⁷

Reglerne kan findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.fvst.dk samt på Retsinformation www.retsinfo.dk

Der henvises tillige til: Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning (herefter benævnt Kontrolvejledningen).

3.1. Overtrædelsers karakter (alvorsgrad)

I vurderingen af alvor af overtrædelser af dyreværnsbestemmelser sondres der jf. §§ 28 og 29 i dyreværnsloven, jf. § 1, imellem følgende:

- **Væsentlig ulempe** er forhold, der ikke kan betegnes som uforsvarlige, men som er til ulempe for dyrenes velfærd.
- **Uforsvarlig behandling** af dyr.
- **Grovere uforsvarlig behandling** af dyr.
- **Mishandling** er endnu alvorligere end ”grovere uforsvarlig behandling”.

¹ Lovbekendtgørelse nr.1050 af 12. september 2015

² Lovbekendtgørelse nr. 468 af 15. maj 2014 (slagtekyllingeloven)

³ Bekendtgørelse nr. 1591 af 11. december 2015 (slagtekyllingebekendtgørelsen)

⁴ Bekendtgørelse nr. 245 af 16. marts 2010

⁵ Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000

⁶ Bekendtgørelse nr. 135 af 14. februar 2014

⁷ Rådets forordning (EF) nr. 1099/2009 af 24. september 2009

Før evt. sanktionering vedrørende syge eller tilskadekomne dyr skal en dyrlæge foretage en veterinærfaglig vurdering.

4. Almindelige bestemmelser

Vejledningen er en beskrivelse af, hvordan kontrollen med dyrevelfærd i besætninger med slagtekyllinger skal gennemføres, men indeholder ikke en udtømmende beskrivelse af reglerne på området. Før kontrollen påbegyndes, er det derfor nødvendigt nøje at gennemgå regelgrundlaget.

Ved tilrettelæggelsen af kontrol i en besætning skal kontrolløren være opmærksom på, om besætningen er udtaget til anden kontrol. Hvis dette er tilfældet, skal der så vidt muligt gennemføres kontrol af alle regelsæt eller ordninger ved ét og samme kontrolbesøg.

4.1. Forberedelse af kontrolbesøget

Besøget forberedes med opslag i relevante databaser for information om besætningens status og information om tidligere besøg og/eller sanktioner fra tidligere besøg eller fra slagterier i forhold til dyr fra besætningen. Her kan med fordel benyttes [tilsynsforberedelsen](#) vedr. antal dyr og deres sundhedsstatus. Samt [besøgsforberedelsen](#) vedr. tidligere sanktioner.

Opmærksomheden henledes på, at enkelte besætninger kan være ophørt eller have fået ny ejer siden udpegningen.

Såfremt der besøges flere fjerkræbesætninger på samme dag, skal rækkefølgen af besøgene nøje overvejes af hensyn til forebyggelse af smittespredning (avlscykliser før slagtedy, unge dyr før ældre dyr osv.)

4.2. Kontrolbesøget

Besøget foretages som udgangspunkt uanmeldt. Oftest vil der være personale tilstede, så kontrolbesøget kan gennemføres, også selv om den besætningsansvarlige ikke er til stede. Mere principielle spørgsmål til produktionen kan så stilles senere, evt. pr. telefon. Det vigtigste er, at kontrolbesøget bliver gennemgået på besøgsdagen, når en myndig person træffes på stedet.

Hvis der aflægges mere end to forgæves besøg, kan besøget varsles, men kontrollen skal i så fald gennemføres inden for 48 timer efter, at den er varslet.

Der skal medbringes følgende:

- Lovgivning (love og bekendtgørelser)
- Retssikkerhedsblanket (udleveres ved ankomst)
- Tjekliste
- Kontrolrapport
- Overtrækstøj og engangsstøvleovertræk (i nogle besætninger benyttes besætningens eget tøj/fodtøj)

Alle staldafsnit besigtiges, men ikke i alle tilfælde ved kontrol af samtlige dyr. Der skal ske en helhedsvurdering af besætningen, dvs. rent praktisk går man gennem besætningen og udvælger

stikprøvevis f.eks. de dyr, man vil kigge nærmere på. Er der forhold, der bør ses nærmere på, kan man udvide kontrollen til alle dyr. Udegående dyr skal også kontrolleres. Hvis der er flere flokke langt væk i en i øvrigt veldreven og uproblematisk besætning, er det ikke obligatorisk at se samtlige flokke. Staldforholdene skal inspiceres, også selvom dyrene evt. er ude.

Det er ikke nødvendigt at se alle dyr stående eller i bevægelse, men hvis dyr udviser afvigende adfærd, skal de tilses nøjere.

Besætningen gennemgås med tjeklisten som grundlag. Det er vigtigt, at alle konstaterede forhold dokumenteres, og at det af bemærkninger på kontrolrapporten nøje fremgår, hvad der er observeret, og hvilke staldafsnit etc. der er gennemgået under besøget. Ved brug af tjeklistens forside kan man danne sig et overblik over forholdene i besætningen, og kun i tilfælde, hvor der ses tegn på overtrædelser, går man i detaljen med de enkelte tjeklistepunkter.

Det er hensigtsmæssigt at danne sig et overblik over forholdene i besætningen, inden eventuelle fejl og mangler påpeges, for at opretholde en god dialog under kontrolbesøget. Med hensyn til sanktionering henvises til Kontrolvejledningen.

Optegnelser over døde dyr og medicinsk behandling kontrolleres typisk ved besøgets afslutning. Endvidere skal korrekt aflivning om muligt (og hvis det er relevant) kontrolleres i forbindelse med afslutning af besøget.

Kontrolbesøget dokumenteres i DIKO, kontrolrapport udskrives herfra, og besøget afsluttes med udlevering af kontrolrapporten til den ansvarlige for besætningen eller dennes repræsentant. Dokumentation af kontrollen skal ske efter gældende vejledning, herunder bilag 11 C i [Kontrolvejledningen](#) om dokumentation af kontrol på veterinærområdet. Det skal af dokumentationen fremgå, hvad der er observeret og gennemgået under besøget. Se endvidere [vejledning om registrering i DIKO](#) for udfyldelse af specifikke felter.

4.3. Adgang til besætningen

Ved ankomst til besætningen iklæder man sig overtrækstøj/støvleovertræk, inden man bevæger sig ind blandt dyrene. I stalde med indgående fjerkræ vil der ofte være et forrum delt i uren og ren zone, hvor den rene zone er tættest på dyrene. Man foretager håndvask og iklæder sig derefter besætningens tøj/fodtøj (eller medbragt overtræktøj/støvleovertræk) inden adgang til ren zone. Husk ikke at betrede riste mellem uren og ren zone med udendørs-fodtøj eller staldfodtøj.

Såfremt der i besætningen føres protokol over besøgende, indskrives kontrollanten sig heri.

5. Fortolkning af love og bekendtgørelser samt bemærkninger hertil

I de følgende afsnit vil udvalgte emneområder og tilhørende regler, som erfaringsmæssigt giver fortolkningsproblemer, blive gennemgået. De beskrevne forhold og vurderingen heraf er ikke en udtømmende beskrivelse af forhold i besætninger med æglæggende høner, men eksempler på forhold og vurderinger. Vurderingen af de under et kontrolbesøg konstaterede forhold beror på en konkret faglig vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det bemærkes, at der er tale om Fødevarestyrelsens fortolkninger, og at den endelige afgørelse henhører under domstolene.

5.1. Anmeldelse til registrering af belægningsgrad

5.1.1. Registrering af øget belægningsgrad i etablerede besætninger

Bedrifter, der ønsker at udvide den maksimale belægningsgrad til over 33 kg pr. m², skal opfylde særlige betingelser og skal lade sig registrere i Fødevarestyrelsens veterinærenhed, hvis dette er tilfældet. Muligheden for at øge den maksimale belægningsgrad fra 33 kg op til hhv. 39 kg eller 42 kg levende vægt/m² følger af §§ 7a – 7c i lov om hold af slagtekyllinger (slagtekyllingeloven).

Reglerne gennemfører bestemmelserne i Rådets direktiv 2007/43/EF af 28. juni 2007 om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger.

Hvis en bedrift ønsker at øge den maksimale belægningsgrad fra 33 kg til 39 kg eller 42 kg pr. m², skal dette registreres ved indsendelse af en anmeldelsesformular for hhv. op til 39 eller op til 42 kg pr. m² (se afsnit 4.3). Ønskes umiddelbart 42 kg pr. m² skal begge anmeldelsesformularer indsendes med henblik på at godtgøre, at både betingelserne for 39 kg (jf. slagtekyllingelovens § 7 a) og betingelserne for 42 kg pr. m² (jf. slagtekyllingelovens § 7 b) er opfyldt.

Det bemærkes, at hvis den maksimale belægningsgrad i et hus øges til mere end 40 kg pr. m², må den gennemsnitlige belægningsgrad i det pågældende hus på intet tidspunkt overskride 40 kg levende vægt pr. m² friareal. Den gennemsnitlige belægningsgrad måles som den gennemsnitlige belægningsgrad for det aktuelle hold og de to forudgående hold slagtekyllinger fra samme hus, jf. § 7 b, stk. 3 i slagtekyllingeloven (se dog afsnit 5.3.1.3 om kontrol af overholdelse af kravet om gennemsnitlig belægningsgrad på højst 40 kg pr. m²).

Det fremgår af slagtekyllingeloven, § 7 b, stk. 1, nr.1, at registrering med henblik på en belægningsgrad på 42 kg pr. m² forudsætter:

- At der er indleveret kyllinger fra det aktuelle hus til et dansk slagteri inden for de sidste to år, hvor de har været underkastet kontrol for velfærdsparametre og/eller
- At bedriften har været underkastet velfærdskontrol fra Fødevarestyrelsens veterinærenhed inden for de sidste to år.

5.1.2. Nyetablering af besætninger med en belægningsgrad på op til 42 kg pr. m²

Særligt for *nystartede besætninger* gælder dog, at bestemmelserne i § 7 b, stk. 1, nr. 1, ifølge sagens natur ikke kan opfyldes. I forbindelse med nye besætninger, der mener at kunne opfylde betingelserne i § 7 b og vil starte op med 42 kg pr. m², gælder følgende:

- Da kravet om kontrol af besætningen på slagteri eller ved besætningskontrol ikke kan opfyldes er der to muligheder:
 - Den første rotation indsættes med en belægningsgrad på 39 kg pr. m². Hvis denne flok efter tilsyn på slagteri ikke udviser tegn på væsentlige velfærdsproblemer er betingelsen opfyldt, og der kan fremover produceres med op til 42 kg pr. m² efter gældende regler

eller

- Den første rotation indsættes med en belægningsgrad på 39 kg pr. m². Den besætningsansvarlige anmoder Veterinærenheden om en besætningskontrol inden afslutning af rotationen, og hvis denne ikke giver anledning til bemærkninger vedrørende overholdelse af velfærdsbestemmelserne, kan anden rotation ind-

sættes med en belægningsgrad på op til 42 kg pr. m², dog med en gennemsnitlig belægningsgrad på højst 40 kg pr. m².

- Bedriften skal drives efter de godkendte retningslinjer. Dette skal fremgå af den besætningsansvarliges anmeldelse til registrering.
- Den samlede dødelighed i 7 på hinanden følgende flokke fra det pågældende hus skal være under det i lovgivningen angivne niveau (1 % + 0,06 % ganget med flokkens slagtealder i dage).
Dette krav kan ikke opfyldes, hvis vurderingen skal baseres på tidligere indsatte flokke, som ifølge sagens natur ikke eksisterer.

Det er derfor Fødevarestyrelsens opfattelse, at vurderingen af, om dødeligheden i 7 på hinanden følgende rotationer ligger inden for den tilladte ramme, *foretages på de første 7 rotationer i hvert hus*. Hvis dødeligheden ligger inden for lovens rammer, eller en for høj dødelighed anses for undskyldelig, jf. § 7 b, stk. 2, i slagtekyllingeloven, anses betingelsen i § 7 b, stk. 1, nr. 3, for at være opfyldt.

5.1.3. Krav om anmeldelse, anmeldelsesformular

Bedrifter, der ønsker at øge den maksimale belægningsgrad, skal anmelden det til veterinærenheden for det område, hvor bedriften er beliggende. Blanket til brug for anmeldelsen findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside under ”Blanketter”:

<http://www.foedevarestyrelsen.dk/Selvbetjening/Blanketter/Sider/Blanketter.aspx>

Der findes 2 blanketter: ”Slagtekyllinger – Anmeldelse af forøget belægningsgrad til 39 kg” og ”Slagtekyllinger – Anmeldelse af forøget belægningsgrad til 42 kg”

Veterinærenheden gennemgår anmeldelsen og bilagene forinden anmeldelsen registreres. Anmeldelsen skal indgives senest 3 uger før, belægningsgraden øges. Det bemærkes, at belægningsgraden anses for øget fra det tidspunkt, hvor der indsættes det antal kyllinger, der svarer til den øgede belægningsgrad ved afslutning af rotationen.

Ved anmeldelse af øget belægningsgrad skal anmeldelsesformularen anvendes. Formularen skal være vedlagt de nødvendige oplysninger om bedriften, og som minimum skal oplysningerne i bilag A til slagtekyllingebekendtgørelsen medsendes.

5.1.4. Gebyr for registrering m.m.

Ifølge § 18, stk. 2, i slagtekyllingebekendtgørelsen betales et gebyr på 729 kr. for registrering af anmeldelsen og for veterinærenhedens prøvelse af, om betingelsen i § 7 b, stk. 1, nr. 1 i slagtekyllingeloven er opfyldt.

5.2. Stikprøvebaseret besætningskontrol, generelle forhold

Ifølge § 14, stk. 2, i slagtekyllingebekendtgørelsen *må kontrollen tidligst finde sted 1 uge før det aktuelle hold kyllinger, der skal kontrolleres, forventes at blive sendt til slagtning*. Dette skal ses på baggrund af, at velfærdsproblemerne ofte eskalerer, jo nærmere flokke kommer slagtetidspunktet.

Det fremgår af § 15 i slagtekyllingebekendtgørelsen, at *kontrollen som minimum skal omfatte de fysiske rammer for opdrættet samt forhold vedrørende den daglige driftsledelse*. Den besætningsansvarlige har pligt til at være i besiddelse af de oplysninger, som fremgår af pkt. A til bilaget i samme bekendtgørelse. Det fremgår af bilagets pkt. B hvilke forhold, der især skal være fokus på i forbindelse med kontrollen.

Desuden skal det sikres, at den *besætningsansvarlige har de fornødne kvalifikationer* til at have det daglige ansvar for en bedrift med slagtekyllinger, jf. bekendtgørelse om uddannelse og kvalifikationer ved hold af slagtekyllinger.

Hvis der i forbindelse med kontrollen *konstateres dyr, der af dyreværns-mæssige årsager bør aflives*, skal aflivningen som udgangspunkt foretages af den besætningsansvarlige eller dennes repræsentant. Kun i ganske særlige tilfælde – hvis kontrollanten undtagelsesvis foretager kontrollen alene, eller besætningsejeren eller dennes repræsentant af praktiske årsager anmoder om det – foretager kontrollanten aflivningen.

I besætninger, der har anmeldt en *belægningsgrad på over 33 kg pr. m²*, skal det kontrolleres, at besætningen lever op til de krav, der fremgår af slagtekyllingelovens §§ 7 a -7 c, og som er en forudsætning for at have en belægningsgrad med op til 39 kg pr. m² eller op til 42 kg. pr. m².

I besætninger med en *belægningsgrad på op til 42 kg pr. m²* skal dødeligheden for de forrige 7 rotationer kontrolleres, jf. slagtekyllingelovens § 7 b, stk. 1, nr. 3. Henstillinger fra slagteriet til besætningsejeren vedrørende dødelighed og difference i oplysningerne om dødelighed og antal slagtede dyr tjekkes i Work Zone før kontrolbesøget.

Det skal i forbindelse med kontrollen *sikres, at den besætningsansvarlige er bekendt med "Retningslinjer for hold af slagtekyllinger"*, som er udarbejdet ifølge slagtekyllingelovens § 7 b, stk.1, nr. 2. Det er et krav for besætninger med en belægningsgrad over 39 kg pr. m², at denne vejledning følges, jf. slagtekyllingelovens § 7 b, stk. 1, nr. 2. For øvrige producenter er retningslinjerne vejledende.

Herudover skal især bemærkes følgende:

5.3. Lys og lysprogrammer

Der er krav om, at lysintensiteten skal være mindst 20 lux (målt i dyrenes øjenhøjde) over mindst 80 % af huset. Lysintensiteten skal altid måles, hvis der kan være tvivl om, at kravet er opfyldt. Eventuel overtrædelse af kravet skal baseres på flere målinger og på målinger flere steder i huset til sikker dokumentation af overtrædelsen.

Kravet om lysprogrammer angiver, at kyllingerne skal have mørkeperioder fra fem dage efter udbrugning til tre dage før slagtning. Mørkeperioden skal være på mindst 6 timer i døgnet enten som 6 sammenhængende timer eller som 4 sammenhængende + 2 sammenhængende timer.

Mørkeperioden/-perioderne skal ligge på samme tidspunkt i døgnet.

Skumrings- og dæmringsperioderne på mindst 30 minutter regnes med til lysperioderne.

Det bemærkes, at der ikke er noget krav om, at lysprogrammerne skal styres automatisk, selv om dette ofte vil være tilfældet. Hvis den besætningsansvarlige vil styre lys-/mørkeperioderne manuelt, er der således ikke noget til hinder for det.

5.4. Måling af gasarter og luftfugtighed

Det følger af slagtekyllingelovens § 7 a, at en af betingelserne for at have en belægningsgrad over 33 kg pr. m² er, at NH₃-koncentrationen ikke overstiger 20 ppm, og at CO₂-koncentrationen ikke overskrider 3000 ppm.

Hvis der er problemer med trædepudesvidninger, hasesvidninger, brystblister eller andre forhold, der kunne tyde på en høj ammoniakkoncentration i besætningen, skal der være ekstra fokus på, om koncentrationen af NH₃ er inden for grænseværdien.

Nyere staldventilationssystemer indeholder CO₂-ensorer, som giver ventilationssystemets styring besked om, at der skal ventileres mere eller mindre (ud fra en afvejning af niveauet for temperatur og luftfugtighed i stalden). CO₂-målingerne bør af producenten kontrolleres som gennemsnit over en længere periode, gerne 1 uge eller en hel rotation, jf. vejledning for slagtekyllingeproducenter.

Den besætningsansvarliges egne målinger af miljøparametre kan danne udgangspunkt for kontrollen. Herudover skal kontrollanten, hvor det er muligt, selv måle de relevante parametre og sammenholde dem med den besætningsansvarliges målinger.

Til måling af de aktuelle koncentrationer af CO₂ og NH₃ anvendes et Dräger-rør. Målingerne foretages i kyllingernes hovedhøjde.

Der foretages 2 målinger af hver gasart i hvert hus. Hvis en af de to målinger overskrider grænseværdien, foretages yderligere 2 målinger af gasarten. Målingerne spredes over flere steder i huset. Der skal være mere end 1 måling, der overskrider grænseværdien, før grænsen anses for overtrådt.

Måling af CO₂:

- 1) Udtag glasrør til CO₂ af indpakningen og klip begge ender af med den medfølgende rørbåner.
- 2) Sæt røret ind i pumpen med pilen vendt mod pumpen.
- 3) Opsug den omgivende luft ved 5 pumpeslag.
- 4) Vent 2,5 min.
- 5) Aflæs på skala 0,1- 1.2.
- 6) Rens pumpen ved efterfølgende at fjerne rør og lave ekstra pumpeslag.

0,1 volumenenhed svarer til 1000 ppm. Idet der kan være op til 10 % usikkerhed i målingen, tillægges værdier under 0,3 volumenenhed ingen betydning. Ved farvemarkering > 0,3 volumenenhed foretages supplerende målinger jf. prøveskema nedenfor.

Nulstil på den lille knap ved siden af tælleren ved at trykke ned med en kuglepen.

Måling af NH₃:

- 1) Udtag glasrør til NH₃ af indpakningen og klip begge ender af med den medfølgende røråbner.
- 2) Sæt røret ind i pumpen med pilen vendt mod pumpen.
- 3) Opsug den omgivende luft ved 5 pumpeslag
- 4) Vent 1 min
- 5) Aflæs straks.
- 6) Rens pumpen ved efterfølgende at fjerne rør og lave ekstra pumpeslag.

Ppm aflæses direkte på røret. Idet der kan være op til 15 % usikkerhed i målingen, tillægges værdier under 25 ppm ingen betydning. Ved farvemarkering => end 25 ppm, foretages supplerende målinger jf. prøveskema nedenfor.

Prøveskema for måling af NH₃ og CO₂

<div data-bbox="504 1088 740 1303" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Evt. prøve 4</div>	<div data-bbox="767 1547 963 1756" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Prøve 1</div> <div data-bbox="1112 1547 1334 1756" style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Evt. prøve 3</div>
--	--

<div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 60px; margin: 20px; padding: 5px;"> Prøve 2 </div>	
---	--

Måling af luftfugtighed:

Det følger af ”Retningslinjer for hold af slagtekyllinger”, at den relative luftfugtighed normalt holdes på ca. 50 % de første 10 dage. Som tommelfingerregel skal fugtigheden være 50 % de første 9-10 dage, hvorefter den må stige med ca. 1 % om dagen, indtil 70 % luftfugtighed er nået.

Det er strøelseskvaliteten, der afgør, om den relative fugtighed er korrekt indstillet. Er der en tendens til, at strøelsen er fugtig, skal luftfugtigheden sænkes.

Den besætningsansvarliges målinger bør danne udgangspunkt for kontrollen.

Luftfugtigheden måles over en periode på 48 timer, når udetemperaturen er på under 10° C, eller hvis der er mistanke om problemer med den relative luftfugtighed. Den relative luftfugtighed må ikke overstige 70 %, når udetemperaturen er under 10° C.

5.5. Beregning af belægningsgrad

Det fremgår af § 15, stk. 4, i slagtekyllingebekendtgørelsen, at producenten har pligt til at føre og fremvise en række oplysninger, der muliggør beregning af belægningsgraden (antal indsatte kyllinger, antal slagtede kyllinger, dødelighed, areal af huset m.v.).

I forbindelse med stikprøvekontrollen kontrolleres på baggrund af de dokumenterede oplysninger, at den anmeldte belægningsgrad er overholdt.

I forbindelse med delslagting kan det med følgende beregning vurderes, om den maksimale belægningsgrad i huset har været overtrådt:

(antal slagtede ved delslagting + antal slagtede ved slutslagtning) x vægt ved delslagting

husets areal

I denne beregning medregnes kun de kyllinger, som producenten har fået slagtet, men ikke de kyllinger, der er døde i perioden mellem delslagtning og slutslagtning. Det betyder, at producenten tilgodeses, hvilket skal tages i betragtning i forbindelse med en eventuel politianmeldelse.

Det er producentens ansvar, at belægningsgraden ikke overskrides. I besætninger, hvor belægningsgraden er op til 42 kg pr. m², men hvor den gennemsnitlige belægningsgrad for 3 på hinanden følgende rotationer ikke må overstige 40 kg pr. m², har producenten mulighed for at udjævne belægningsgraden i næste rotation, hvis belægningsgraden i et enkelt hold er blevet højere end beregnet, f.eks. fordi slagtedatoen er blevet udskudt en dag.

Når det skal kontrolleres, om en besætning har overholdt kravet om en gennemsnitlig belægningsgrad på højst 40 kg pr. m², måles belægningsgraden som et gennemsnit af de tre afsluttede rotationer, som ligger forud for den aktuelle rotation. Det er således ikke nødvendigt at afvente resultatet af den igangværende rotation for at vurdere, om kravet til den gennemsnitlige belægningsgrad overholdes.

5.6. Opfølgende kontrol som følge af indberetning fra slagteri

5.6.1. Generelle rammer for opfølgning

I henhold til § 13 i slagtekyllingebekendtgørelsen skal veterinærenhederne følge op, når der modtages indberetning fra embedsdyrlægen om væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer i et hus med slagtekyllinger.

Udover trædepudesvidninger, som konkret skal tildeles en score for hvert indleveret hold, kan der være tale om en række andre velfærdsindikatorer, som embedsdyrlægen på slagteriet vurderer som mulige tegn på velfærdsproblemer i besætningen - f.eks. stærkt tilsmudset fjerdragt, brystsvindninger, hasesvidninger, ascites eller en større andel emacierede dyr.

I det konkrete tilfælde vurderes det, om der er behov for et særligt kontrolbesøg for at rette op på forholdene, eller om der skal rettes skriftlig eller telefonisk henvendelse til producenten om at rette op på forholdene.

I de tilfælde, hvor forholdet ikke kan afklares ved skriftlig eller telefonisk henvendelse, og der derfor foretages opfølgende besætningskontrol, vurderes de fysiske rammer for opdrættet af kyllingerne. Desuden vurderes forhold vedrørende den daglige driftsledelse med fokus på de forhold, der kunne være af betydning for det eller de konstaterede velfærdsproblemer.

Det fremgår af § 11 i slagtekyllingeloven, at veterinærenheden i tilfælde af konstaterede velfærdsproblemer kan påbyde, at forholdet rettes inden for en given frist. Dette vil typisk være tilfældet, hvis det eller de konstaterede problemer kan henføres til en konkret konstateret fejl - f.eks. hvis dryppende vandnipler må antages at have forårsaget fugtig strøelse og dermed øget forekomst af trædepudesvidninger.

Der er dog også mulighed for at påbyde producenten inden for en given frist at udarbejde en redegørelse for, hvordan, han vil rette op på forholdene og inden for hvilken frist. Denne mu-

lighed vil typisk være relevant i de tilfælde, hvor det tyder på, at en kombination af flere forhold har forårsaget problemerne. Redegørelsen skal godkendes af veterinærenheden.

5.6.2. Opfølgning på indberetning om forhøjet dødelighed

Det fremgår af slagtekyllingelovens § 11, at opfølgningen på indberetning fra slagteriets embedsdyrlæge indbefatter forhold af betydning for, om producenten kan anvende en højere belægningsgrad end 33 kg pr. m², dvs. de betingelser, der fremgår af lovens §§ 7 a – 7 c. For besætninger med en belægningsgrad på op til 42 kg pr. m² indbefatter dette blandt andet en maksimal grænse for tilladt dødelighed i 7 på hinanden følgende rotationer.

Hvis slagteriets embedsdyrlæge indberetter, at der er forhøjet dødelighed, kontaktes producenten med henblik på at få afklaret årsagerne til den forhøjede dødelighed. Det skal vurderes, om årsagen har været undskyldelig, jf. slagtekyllingelovens § 7 b, stk. 2, eller om dødeligheden bør få konsekvenser i de tilfælde, hvor der er tale om en besætning, der er registreret til en belægningsgrad på op til 42 kg pr. m².

Et typisk eksempel, hvor dødeligheden for det meste kan betragtes som undskyldelig, er forhøjet dødelighed i første leveuge, de såkaldte ”non-starters”. Ligeledes har der været eksempler på, at der er aflivet mange kyllinger med benproblemer, som i en periode var et gennemgående problem for de leverede kyllinger.

Dokumenterede udbrud af akut sygdom vil også typisk være et eksempel på en situation med undskyldelig forhøjelse af dødeligheden.

Det er dog væsentligt, at der laves en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, og at der i tilfælde af, at dødeligheden ikke betragtes som undskyldelig, reageres med en sanktion.

Det bemærkes, at den samlede dødelighed omfatter både aflivede og selvdøde kyllinger, og der er ikke hjemmel til at kræve, at optegnelser over aflivede og selvdøde opgøres separat.

Det bemærkes tillige, at man i forbindelse med forhøjet dødelighed skal være opmærksom på, om der har været tale om ”early warning” i forbindelse med Aviær Influenza.

5.7. Opfølgning på indberetning om for høj trædepudescor, dårlig fjerdragt eller lignende tegn på velfærdsproblemer i besætningen

Der skal i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af de forhold i besætningen, der har ført til den konstaterede tilstand – ventilation, temperatur, sygdom, forkert strølseshåndtering eller andet.

Hvis det umiddelbart kan konstateres hvilke utilstrækkelige forhold, der skal rettes op på, kan der gives et påbud om dette, jf. slagtekyllingelovens §§ 11 og 12. Ellers kan der gives et påbud om at udarbejde en redegørelse inden for en fastsat tidsfrist for, hvordan forholdet påtænkes at blive rettet, jf. slagtekyllingelovens §§ 11 og 12. Fødevarestyrelsen skal godkende redegørelsen og fastsætte en tidsfrist for, hvornår tiltagene skal være gennemført.

I de tilfælde, hvor der kræves en nærmere undersøgelse af hvilke forhold i besætningen, der har ført til velfærdsproblemer, er det producentens eget ansvar at klarlægge dette. I nogle tilfælde vil producenten benytte sig af muligheden af at søge hjælp hos landbrugets konsulenter,

men det er producenten, der afgør, hvordan han eller hun vil søge at løse problemerne, med eller uden bistand.

5.8. Registrering

Dødeligheden blandt dyrene samt medicinsk behandling kan kontrolleres i besætningsjournalen, der typisk ligger tilgængelig i staldens forrum.

Læs mere om registrering i Kontrolvejledningen.

5.9. Nedsættelse af belægningsgrad

Muligheden for at nedsætte belægningsgraden fremgår af § 12 i slagtekyllingeloven. Det fremgår heraf, at belægningsgraden kan påbydes nedsat, hvis:

- Veterinærenheden konstaterer væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer i et eller flere huse,
- en producent ikke inden for en given frist efterkommer et påbud om at rette op på utilstrækkelige forhold efter slagtekyllingelovens § 11, 1. pkt.,
- producenten ikke udarbejder en redegørelse efter slagtekyllingelovens § 11, 2. pkt., inden for den fastsatte frist, eller
- producenten ikke gennemfører de i redegørelsen beskrevne tiltag inden for den i medfør af slagtekyllingelovens § 11, 3. pkt., fastsatte frist.

Det bemærkes, at belægningsgraden i almindelighed ikke kan nedsættes til under 25 kg pr. m².

Der er ikke angivet nogen bestemmelser for, med hvor mange kg ad gangen belægningsgraden skal kræves nedsat. Som udgangspunkt vil der være tale om 1–2 kg ad gangen afhængigt af den konkrete vurdering af problemerne i besætningen.

Vurderingen af, om belægningsgraden atter kan øges, afhænger af, om producenten kan dokumentere, at de forhold, der gav anledning til nedsættelse af belægningsgraden, er blevet udbedret. Dette vurderes på baggrund af producentens dokumentation sammenholdt med evt. kontrolbesøg i besætningen og med oplysninger fra slagteriet om velfærdsindikatorer for de hold, der er blevet indleveret efter, at påbuddet blev givet.

Belægningsgraden kan tillades hævet igen, hvis problemerne, der gav anledning til nedsættelse af belægningsgraden, vurderes udbedret, og hvis betingelserne i slagtekyllingelovens § 7 a vurderes opfyldt for at producere med en belægningsgrad på op til 39 kg pr. m², eller betingelserne i § 7 b for at producere med en belægningsgrad på over 39 kg pr. m² er opfyldt.

Bemærk dog, at kravet i slagtekyllingelovens § 7 b, stk. 1, nr. 1, om, at der de seneste 2 år ikke må være konstateret velfærdsproblemer ved besætningskontrol eller slagterikontrol, ikke finder anvendelse, hvis besætningen tidligere – før belægningsgraden blev påbudt nedsat – har opfyldt betingelserne for at producere med over 39 kg pr. m².

Miljø- og Fødevareministeriet